

De drievoudigheid van God

*Christus Triumfatorkerk, zondag 7 juni 2020, Trinitatis
een internetviering*

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Exodus 34: 4-9 Matteüs 28, 16-20

KOMEN

- We steken de kaars aan
- Welkom (Martijn)
- Aanvangslied 'Ere zij aan God, de Vader' (Lied 705: 1 en 4)
- Moment van Stilte
- Begroeting en Bemoediging
- Psalm van de Zondag 'Zie de zon, zie de maan' (Psalm 8b)
- Kyriegebed
- Beantwoord met 'Kyrie en Gloria Hymne' (Lied 299^e)

WOORD

- Gebed van de zondag
- Voor de kinderen
- Schriftlezing Exodus 34: 4-9 (Martijn)
- Lied: 'O Heer God, erbarmend, genadig' (Lied 329)
- Schriftlezing Matteüs 28: 16-20 (Martijn)
- Lied: 'Hij die gesproken heeft een woord dat gáát' (Lied 362: 1 en 2)
- Preek

Het gaat in de kerk niet zo vaak meer over de belijdenisgeschriften.

Ik heb ze maar eens meegenomen. *Belijdenisgeschriften voor de Protestantse Kerk in Nederland.*

Bij het ontstaan van de PKN in 2004 zijn ze weer netjes opnieuw uitgegeven.

De Calvinistische kerk heeft er zes. De lutherse traditie heeft er vijf aan toegevoegd. Elf belijdenisgeschriften staan er in het boek - de oudste vastgesteld in 381 de nieuwste in 1973.

De drie formulieren van Enigheid zijn de bekendste. Het zijn de belijdenisgeschriften uit onze reformatorische traditie. Ouderen onder ons kennen ze hopelijk nog: de Nederlandse Geloofsbelijdenis (1561), de Heidelberse Catechismus (1562) en de Dordtse leerregels (1619). Daarvan is de *Heidelberger* natuurlijk de bekendste. Eeuwenlang werd daar in de avonddiensten in gereformeerde en hervormde kerkdiensten uit gepreekt. En als catechisant moest je de zondagen uit je hoofd leren:

Kent u ze nog? Zondag 1? "Wat is uw enige troost in leven en in sterven?" Nou?

"Dat ik met lichaam en ziel, beide in leven en sterven niet van mijzelf, maar van mijn trouwe Zaligmaker Jezus Christus eigendom ben.."

Vóór je belijdenis mocht doen werd je soms door de kerkenraad overhoord, of je de zondagen wel uit je hoofd wist. Maarten 't Hart heeft er mooie anekdotes over geschreven.

Er staan wijze dingen in, in onze belijdenisgeschriften. Maar je kunt je afvragen of je het geloof uit je hoofd kunt leren. Ik vrees van niet. Je moet er over praten, nadenken, vieren, het je eigen maken. Dat is een heel proces.

Vandaag op deze zondag van de Drie-eenheid neem ik jullie ook even mee naar de drie andere belijdenisgeschriften. De oudste. Ze stammen uit de eerste eeuwen van het christendom en die belijdenisgeschriften delen we met de Rooms-katholieke kerk en zelfs met de Oosters-orthodoxe kerk.

Die zijn nog minder bekend vrees ik, hoewel?

De eerste wel de geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel uit 381. Er is een halve eeuw aan gepuzzeld. Hij lijkt erg op de apostolische geloofsbelijdenis uit de vijfde eeuw. En die kennen we allemaal. We zingen hem regelmatig: "Ik geloof in God de Vader...". Als er gedoopt wordt, of als we avondmaal vieren.

Het gaat me vandaag om de laatste van deze drie oude belijdenissen. De geloofsbelijdenis van Athanasius. Hij is uit de zesde eeuw.

In die geloofsbelijdenis draait het om de Drie-eenheid. Net als op deze zondag. De zondag na Pinksteren.

De Drie-eenheid. Over de eenheid van God, en tegelijkertijd om de onderscheiding tussen de drie personen in God: Vader, Zoon en heilige Geest. Ik zal een paar artikelen uit deze geloofsbelijdenis voorlezen:

(3.) Het christelijke geloof nu is, dat wij één God in de drieheid en de drieheid in de eenheid aanbidden,

(4.) zonder de personen te vermengen of het wezen te delen.

(5.) Want de Persoon van de Vader, die van de Zoon en die van de Heilige Geest zijn ieder een andere Persoon.

(6.) Maar één is de Godheid van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, gelijk is hun heerlijkheid en gelijk van eeuwigheid hun majesteit.

(7.) Zoals de Vader is, zo is de Zoon, zo is ook de Heilige Geest.

In de [Nieuwsbrief](#) had ik het over hogere wiskunde. De hogere wiskunde van het dogma van de Drie-eenheid. Artikelen als deze, uit de geloofsbelijdenis van Athanasius, hebben daar iets van? Waar gaat dit over? Dat is een goede vraag. Geloofsbelijdenissen ontstaan bijna altijd in een crisis. Het geloof moet worden afgebakend tegenover iets anders. De uitwassen van de katholieke kerk in de Reformatie. Het misbruik van het christelijke geloof in de Tweede Wereldoorlog, waartegen de *Barmherthesen* ontstonden. En hier in de vroege middeleeuwen tegen mensen die de goddelijkheid van Jezus ontkenden, of zich geen raad wisten met de heilige Geest. Deze geloofsformulieren bakenen het geloof af.

De vraag van nu is: helpen ze ook ons vandaag om iets van de Drie-eenheid te begrijpen? Als we door de theologische taal heen kijken: toch wel, denk ik.

Wat zegt dit dogma? Dat God Eén is. De God van Israël. JHWH. Hij die zijn naam uitroept in het bijzijn van Mozes: De naam van God die luidt: *Ik ben er bij!* Ik ben de Heer: *liefdevol, genadig, geduldig, trouw en waarachtig.*

Deze God, deze God van Israël, die zich groots in al zijn majesteit introduceert op de berg Sinaï, met vuur en rook en klaroengeschal. Die God is niet te beschrijven.

En toch hebben wij daar behoefte aan. Om er iets van te begrijpen. Die God uit zich op drie manieren. Hij komt ons op drie manieren tegemoet. In drie personen zou de geloofsbelijdenis zeggen. *Als een Vader.* Zoals Hij de Vader van Jezus van Nazareth was. Zoals wij hem als vader mogen aanspreken: 'Onze vader die in de hemel zijt...' Zoals een goede ouder zorgt voor haar kinderen: liefdevol, geduldig en trouw, zò zorgt God voor ons.

Als de Zoon. God gaat voor jou door het vuur. God is helemaal één met ons geworden in zijn zoon. In de mens Jezus van Nazaret is God opgegaan in ons mens zijn. Loopt Hij met ons mee, leeft Hij met ons mee. Leeft Hij ons leven. God kent ons door en door, omdat hij in de Zoon onze pijn, onze verlatenheid, ons verdriet, ja zelf onze dood heeft ondergaan.

En God is ons zo dichtbij als de heilige Geest. Wij ademen God in en uit. Hij is in ons. In ons enthousiasme, in onze bevlogenheid, hij ademt in ons op. We hadden het erover vorige week met Pinksteren.

Als de leerlingen dan de opdracht krijgen om op weg te gaan, om alle volken tot leerlingen van Jezus te maken en hen te dopen in de naam van de Vader de Zoon en de heilige Geest. Dan klinkt dit allemaal mee.

Bij de doop van een mens wordt de drie-ene naam hardop over de dopeling uitgesproken. Een wonderlijke naam: God boven ons: de Vader in de hemel, God vóór ons: Jezus die voor ons uitgaat, en God in ons: de heilige Geest.

Om de grootsheid van God ook maar enigszins te kunnen begrijpen, te ervaren, hebben we deze beelden nodig. Drie verschijningsvormen van God.

Die Drie-eenheid wordt prachtig beschreven in de ontmoeting van Mozes met God op de berg. Mozes moet de berg op, maar wat blijkt: God daalt af! God komt naast Mozes staan. Ergens halverwege de berg. Hij komt de mens tegemoet. Hij blijft niet hoogverheven onveranderlijk, nee: Hij komt in beweging. Hij komt je tegemoet.

God heeft het eerste woord. De mens hoeft alleen maar te reageren. Antwoord te geven.

Hierin is God als Vader, Zoon en heilige Geest te gelijk.

Hij komt van zijn troon en gaat naast je staan. En Hij blijft. Hij gaat met je mee. Hij is liefdevol, genadig, geduldig, trouw en waarachtig. En daar waar liefde, genade, geduld, waarheid is en trouw. Daar ben ik. Daar waart mijn Geest rond. Daar ga ik van mond tot mond, van hart tot hart.

Ben Ik bij je – want zo is mijn Naam.

Jezus zendt zijn leerlingen uit. Als ze zich op de berg hebben verzamelt. Welke berg? Dat staat er niet. Maar deze berg rijmt op de berg van Mozes. Waar God naast Mozes komt staan, daar is God in Jezus naast de leerlingen komen staan.

En die laatste zin: “Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voleinding van deze wereld” Die zin rijmt op de Gods naam: Ik ben met je.

Zo gaan beide Bijbelteksten over de vraag: wie is God.

Zo gaat de zoektocht van Athanasius en het dogma van de Drie-eenheid over de vraag: wie is God.

En zo krijgen we een antwoord op die vraag vandaag: God is boven je om je te zegenen. Naast je, omdat Hij in Jezus met je op weg gaat. Hij is in je omdat Hij je levensadem geeft.

En hoe is God? Liefdevol, genadig, geduldig, trouw en waarachtig.

Daar waar je dat ondervindt.

Daar vind je God.

Zo hemels.

Zo dichtbij.

Amen.

- Meditatieve muziek

ANTWOORD

- Lied: ‘Ik ben’ (Lied 934)
- Gebeden
- Mededelingen en collecte

GAAN

- Slotlied ‘Ga nu heen in vrede’ (Hemelhoog 472)
- Zegen
God gaat voor je uit om je de juiste weg te wijzen.
God staat naast je en neem je bij de hand,
God staat achter je om je te beschermen;
Gods dragende handen zijn onder je om je op te vangen als je valt.
God is in je hart om je te troosten als je verdrietig bent.
God is boven je om je te zegenen.

Dat God met je meegaat een leven lang.

In de naam van de Vader de Zoon en de heilig Geest, Amen